LUDMILA HOMETKOVSKI

Universitatea Liberă Internaţională
din Moldova (Chişinău)

TAXONOMIA (TAXINOMIA) ÎN TERMINOLOGIE: ASPECTE DIACRONICE, CONCEPŢII ŞI DEFINIŢII

Abstract

***Taxonomy* (*Taxinomy*) *in Terminology*: *Diachronic Aspects*, *Conceptions and Definitions*.** *In this article the author presents a diachronic perspective of taxonomy; proposes a series of definitions retrieved from lexicographic and scientific resources, as well as various conceptions, methodologies and taxonomic procedures applied in terminology and terminography. The main directions and problems of classification in terminology are also discussed. The author concludes that terminology, with its methods of taxinomic classification, represents a science having an autonomous status, not a branch of linguistics.*

Taxonomia se consideră modul de clasificare cel mai vechi în istoria ştiinţelor, pe când terminologia este o ştiinţă şi activitate modernă. Terminologii pot folosi originile, metodele şi noile metodologii ale taxonomiei, legate de informatică drept sursă a activităţii lor. Clasificarea lumii vii, în opinia lui D. Pajaud, este cea mai vastă clasificare creată de om, deoarece dezordinea aparentă a universului deranjează spiritul uman, dornic de a înţelege [1, p. 94]. Dar a înţelege, în primul rând, înseamnă a ordona. Ordonarea poate să se efectueze pe două axe. Conform primei axe, se admite existenţa unei ordonări naturale necunoscute, pe care trebuie să o descoperim. Cea de a doua axă presupune inventarea unei ordonări în baza propriilor criterii, în funcţie de utilizarea prevăzută de clasificator.

Taxilogistul recunoaşte în lumea naturală principiul de ordonare naturală. Într-o altă monografie, D. Pajaud scrie că ordonarea fiinţelor vii este în acelaşi timp o tentativă de prezentare şi de înţelegere, care porneşte de la observarea indivizilor, adică reperarea criteriilor perceptibile de clasificare, criterii simple şi fondate pe noţiunea de evidenţă, observare, efectuată într-o manieră deseori subiectivă decât obiectivă [2, p. 51]. În baza acestor observări asupra indivizilor, taxinomistul (este pentru taxilogist ceea ce este terminologul în raport cu terminograful) formează grupe prin asemănări, şi, printr-un demers ascendent, obţine o anumită ordonare a trăsăturilor comune, generale. Atunci, prin operaţiune inversă, ascendentă, este posibilă stabilirea diferenţelor şi întoarcerea (revenirea) la trăsăturile particulare.

Clasificarea se efectuează în scopuri practice, care se exprimă prin realizarea instrumentelor de clasificare, ce pot fi utilizate şi dirijate din punct de vedere intelectual şi ştiinţific. Taxilogistul, la fel ca şi terminologul, extrage informaţia din realitate. Taxinomia nu se limitează doar la clasificare în scopul descrierii diversităţii fiinţelor vii. Împreună cu sistematica, ea tratează, de asemenea, cauzele acestei diversităţi, adică evoluţia lor în spaţiu şi timp [1, p. 301]. Taxilogistul se confruntă mai mult cu heterogenitatea, decât cu omogenitatea, cu mai multe trăsături distinctive, decât este nevoie, şi, prin urmare, istoria taxinomiei cunoaşte exemple de categorizări eronate,

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

121

deoarece au fost fondate pe caracteristici insuficient determinante [3, p. 34; 4, p. 94].

Taxinomistul, pornind de la ceea ce este real, construieşte ceva fictiv, convenţional. Individul este o fiinţă reală; specia, genul, familia… sunt fiinţe fictive. În această ordine de idei, revenim la monografia lui D. Pajaud, în care găsim: astfel trecem de la individul palpabil, vizibil, decelabil (adică obiect concret), la o invenţie a spiritului, care este nepalpabilă, nevizibilă, dar totuşi, decelabilă printr-un ansamblu de observări în acord cu rezultatele unei gândiri logice (o invenţie a spiritului numită *concept*) [2, p. 51].

Deci în terminologie conceptele şi noţiunile abstracte pot fi considerate, de asemenea, forme de „fiinţe reale", care pot fi supuse observărilor. De aici concluzionăm: terminologia, prin funcţia sa de a denumi şi de a defini, participă la formarea conceptelor.

Chiar dacă se consideră că practica terminografică începe în secolul XVI, iar primele taxinomii apar în sec. XVIII, totuşi premisele clasificărilor taxilogice le datorăm lui Aristotel. În baza a 500 specii de animale, Aristotel diviza lumea animală în două clase: animale cu sânge roşu (ennaima) şi animale cu sânge alb (anaima), fiecare clasă fiind la rândul ei divizată în patru sub-clase: patrupezi vivipari (care dau naştere la pui vii), patrupezi ovipari (care se nasc prin ouă), păsări şi peşti pentru prima clasă; pentru a doua – animale cu corp moale şi gol, cu corp moale acoperit de solzi, cu corp moale într-o cochilie şi insecte. Evident că această clasificare nu este completă şi nu face diferenţiere între clasă, gen şi specie, dar Aristotel defineşte obiectele sale „*per genus proprium et differentiam specificum*", criteriu de mare actualitate în terminologia modernă.

C. von Linné, medic şi naturalist suedez, cu *Systema Naturae* [5] a pus în 1758 bazele taxinomiei moderne care au făcut ca, începând cu 1905, să fie elaborat codul internaţional de nomenclatură zoologică. Botaniştii, paleontologii, bacteriologiştii au creat şi ei taxinomii pentru disciplinele lor.

Taxinomiştii sec. XX, după publicaţia lui J. Huxley *The New Systematics* în anul 1940 [6], nu se mai interesează doar de structurile fiinţelor, dar şi de mecanismele evoluţiei lor. Această abordare mereu în căutarea soluţiei corecte şi mutaţiei continue (în 1953 apare *The New New Systematics* a lui G. Simpson [7]) este novatoare în măsura în care pune în aplicare criteriul aristotelian şi demersul linnéan de clasificare, atribuind relaţiilor filogenetice (care ţin de evoluţie) partea fundamentală în căutarea unei definiţii a speciei şi neacordând criteriului de similitudine şi de diferenţă morfologică doar rolul de indice de relaţie filogenetică [1, p. 156]. O astfel de abordare integrează diacronia (descrierea de-a lungul istoriei) cu sincronia (descrierea fenomenelor la un moment dat al istoriei). Terminologia, a cărei grad de sincronie este foarte modest, trebuie, în opinia lui G. Otman, să se preocupe şi de o parte a diacroniei. La o astfel de concluzie el ajunge pornind de la definiţia „computerului neuronal", care nu poate să facă abstracţie totală de existenţa „neuronilor" în creierul uman [3, p. 24, 36].

În sursele lexicografice *taxonomia* este definită sub diferite aspecte.

Astfel, în dicţionarul limbii franceze *Le Nouveau Petit Robert* găsim următoarele definiţii pentru:

Taxi-, *taxo-*, *-taxie* – Eléments, du gr. *taxis* „arrangement, ordre".

Taxinomie n.f. 1. Didact. Etude théorique des bases, lois, règles, principes d'une classification. 2. Classification d'éléments. *Taxinomie* ⇨ *botanique*. **terminologie.** On dit aussi TAXONOMIE.

Taxinomique adj. De la classification. On dit aussi TAXONOMIQUE.

Taxinomiste n. Didact. Spécialiste en taxinomie. On dit aussi TAXONOMISTE [8, p. 2217].

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

Dicţionarul enciclopedic *Le Petit Larousse* defineşte termenii ce ne interesează în felul următor:

Taxinomie ou, rare, *taxonomie* n. f. Science des lois de la classification; classification d'éléments concernant un domaine, une science.

Taxinomique adj. Relatif à la taxinomie.

Taxinomiste n. Spécialiste de taxinomie [9, p. 992].

Trésor de la langue française atestă următoarele definiţii:

Taxinomie, *taxonomie*, subst. fem. A. – Science des lois et des principes de la classification des organismes vivants; *p. ext.*, science de la classification. Synon. *Systématique*. *Taxinomie traditionnelle*. (…) B. – Classification d'éléments; suite d'éléments formant des listes qui concernent un domaine, une science. *Taxinomie bactériologique*, *botanique*, *chimique*, *zoologique*. (…) *Ces classes logiques*, *dont la constitution est étudiée par la taxinomie* (*anglais* taxonomy), *se manifestent bien dans le domaine des classifications hiérarchisées et systématiques des sciences naturelles* (*nomenclatures*), *mais aussi dans le domaine des hiérarchies d'objets spontanément observés et dénommés à l'intérieur d'une culture* (folk taxonomies: *taxinomies populaires*) (A. Rey, *La Terminol.*, 1979, p. 35). (…) Rem. L'Académie des Sciences déconseille l'anglicisme *taxonomie* qui est cependant la forme la plus fréq. utilisée par les biologistes. En ling., seule la forme *taxinomie* est employée. REM. Taxinomiste, taxonomiste, subst. Spécialiste en taxinomie. *La botanique de terrain* (…) *a donné naissance à une autre discipline* (…) *qui attire à elle les meilleurs des taxonomistes*, *la biosystématique* (*Hist. gen. sc.*, t. 3, vol. 2, 1964, p. 772). DER. Taxinomique, taxonomique, adj. Qui se rapporte à la taxinomie, aux lois de la classification; qui repose sur des classifications. *Groupe*, *série*, *unité*, *variable taxinomique*; *analyse*, *conception*, *démarche*, *modèle*, *procédure taxinomique*. (…) *Le saussurisme a été „complété"* (*voire contesté*) *par une nouvelle linguistique*, *principalement représentée par Chomsky* (…), *linguistique moins taxinomique*, *car elle ne vise plus tant au classement et l'analyse des signes qu'aux règles de production de la parole* (R. Barthes ds *Les Lettres fr.*, 2 mars 1967, p. 12, col. 2). L'empl. de l'anglicisme *taxonomique* est déconseillé par l'Académie des Sciences; en ling., l'adj. *taxinomique* prévaut. [10, p. 1424].

Dicţionarul explicativ al limbii române cuprinde următoarele definiţii:

Taxinomie, s. f. v. *Taxonomie*, s. f. 1. Ştiinţa legilor de clasificare. 2. Studiul unei grupe de animale sau de plante din punctul de vedere al clasificării şi descrierii speciilor. [Var.: *taxinomie* s. f.] – Din fr. *taxonomie*, *taxinomie*.

Taxonomic adj. Cu caracter de clasificare, de taxonomie; categorial. – Din fr. *taxonomique* [11, p. 1072].

Despre taxinomie, *Noul Dicţionar Enciclopedic al Ştiinţelor Limbajului* semnalează pe scurt în contextul lingvisticii generative şi distribuţionalismului. Americanul N. Chomsky, elev al lui Z. S. Harris, care a dezvoltat distribuţionalismul, a propus o concepţie nouă a lingvisticii, denumită *generativă*, concepţie ce a contrazis dogmele distribuţionaliste şi a dominat, între anii 1960-1985, cercetarea americană şi o bună parte din cea europeană. N. Chomsky reproşează distribuţionalismului faptul că acesta se mulţumeşte doar să descrie şi că renunţă să explice. În această privinţă, succesorii lui L. Bloomfield par a fi fideli unei concepţii empiriste, după care ştiinţa trebuie numai să descrie fenomenele, căutând să facă puţină ordine în dezordinea lor aparentă: sarcina esenţială a cercetătorului ar fi în acest caz clasificarea, *taxinomia* [12, p. 53-54].

Termenul de *taxinomie* este tratat în *Grand dictionnaire de la Linguistique & Sciences du langage* sub două aspecte: 1) Taxinomia (uneori, taxonomia) clasează

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

elementele unui domeniu. Este vorba de nomenclaturi ordonate, în general formate din substantive (noms), adjective şi substantive compuse (noms composés). Taxinomiile, zise populare, sunt necesare oricărei culturi şi, după cum C. Lévi-Strauss a demonstrat, sunt deseori foarte fine şi articulate în civilizaţiile zise „primitive". Taxinomiilor de origine colectivă li se substituie taxinomiile ştiinţifice, construite printr-o sistematizare raţională în funcţie de cunoştinţele unei epoci. În sec. XVIII apare clasificarea taxinomică a lui C. von Linné pentru floră şi faună, şi cea a lui G. de Morvaux şi A. Lavoisier pentru chimie. 2) Se numeşte *taxinomie* o clasificare de elemente, a unui şir de elemente şi de clase destinate pentru formarea listelor care, prin regulile lor de combinare, vor constitui fraze într-o limbă. Modelul structural (modelul distribuţional şi modelul de constituenţi imediaţi) este un model taxinomic [13, p. 477].

Taxinomice sunt numite toate procedeele de analiză, care, aplicate într-un text dat, au un singur scop: de a-l reorganiza în baza datelor cercetării. Când se încearcă definirea unităţilor lingvistice prin segmentele anterioare sau ulterioare şi pe care le definim drept clase de foneme, morfeme etc., taxinomia este sintagmatică. Această taxinomie este preferată de structuralişti americani. Dar există, de asemenea, şi taxinomia paradigmatică, care a fost folosită (paralel cu cea sintagmatică) de şcolile din Geneva, Copenhaga sau Praga. În general, este vorba de operaţiunea de substituire, care consistă în punerea în aceeaşi clasă de echivalenţă a termenilor care pot fi înlocuiţi, antrenând o schimbare concomitentă de sens într-un punct al lanţului de vorbire. Trebuie de considerat taxinomia paradigmatică drept o taxinomie sintagmatică, ce reduce etapele unei analize pur distribuţionale [13, p. 477].

O noţiune importantă în taxonomie este reprezentată prin termenul *taxon*. Se numeşte *taxon* (deseori, la plural *taxa*) orice unitate a unei taxinomii, în măsura în care această unitate e bine definită prin nivelul său ierarhic. Vom vorbi despre *taxon de nivel superior* în cazul unei unităţi care domină altele în structură, fiind în raport de supraordinare (hiperonimie) [13, p. 477].

Totodată, vom remarca faptul că DEX-ul atestă termenul *taxonomie* ca fiind principal şi varianta sa de *taxinomie*, iar Academia de Ştiinţe Franceză recomandă folosirea termenului *taxinomie* în ştiinţele limbajului.

D. Gouadec utilizează, de asemenea, termenul *taxonomie* [14, p. 22].

Considerăm că diferenţierea între termenul de *taxonomie* şi *taxinomie* este puţin importantă în cadrul cercetărilor ştiinţifice, deoarece formele greceşti *taxo-* şi *taxi-* au aceeaşi valoare semantică, iar principiile şi metodele taxi- / taxonomice nu se schimbă în funcţie de elementul folosit.

Din definiţiile de mai sus, concluzionăm că *Grand dictionnaire de la Linguistique & Sciences du langage* pare a fi cel mai „erudit" dicţionar din cele menţionate în domeniul terminologiei, deoarece se deosebeşte prin articolele sale exhaustive pentru o publicaţie de acest gen şi ne oferă un termen nou – *taxon* şi, prin urmare, *taxon de nivel superior* cu sensul de hiperonim.

Filozoful F. Bacon, încă la începutul sec. XVII, considera ştiinţa ca un sistem organizat al cunoştinţelor [15, p. 28]. În reflecţiile sale din *L'Avancement du savoir* din 1605, F. Bacon scria: cunoaşterea se reduce la trei facultăţi – memoria, care produce istoria; imaginaţia, care produce poezia şi artele; raţiunea, care produce filozofia şi ştiinţa. G. Leibniz, bazându-se pe acest sistem organizat, a realizat propriul proiect – inventarul exact al tuturor cunoştinţelor dobândite şi rău aranjate [16, p. 589-595].

Clasificarea, după P. Otlet, este armatura organizării intelectuale, care este biblioteca. Limbajul comun nu este adecvat pentru denumirea conceptelor ştiinţifice, deoarece acest limbaj este atât de multiplu şi variat, câte naţiuni există, pe când ştiinţa este universală [17, p. 379].

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

În opinia lui G. Otman, clasificarea este o operaţiune mentală, specifică tuturor activităţilor intelectuale şi perceptive, ce are loc paralel cu achiziţionarea cunoaşterii. Ea porneşte de la observarea unei realităţi, de la perceperea fenomenelor obiective şi interpretarea subiectivă a acestor fenomene. Clasificarea este procedeul mental care permite conceptualizarea raporturilor între obiecte [3, p. 29]. Sensul actual al termenului *clasificare* este cel de distribuire în clase sau categorii, adică repartiţia în clase a obiectelor, regrupându-le pe cele care posedă caracteristici sau comportamente similare [18, p. 313].

Cu timpul, datorită dezvoltării ştiinţelor şi tehnologiilor, necesitatea de a denumi corect şi clasificarea a devenit o acţiune importantă. Terminologia generală a lui E. Wüster a dat un răspuns teoretic şi practic acestor necesităţi prin postulatul de echivalenţă între noţiune şi termenul său în cadrul unui sistem de clasificare a noţiunilor unui domeniu. H. Felber afirmă că abordarea orientată spre domenii plasează în centrul reflecţiilor noţiunea şi raporturile sale cu noţiunile vecine, precum şi corespondenţa noţiune-termen şi atribuţia termenilor la noţiuni. Clasificarea substituie terminografia cu lexicografia, adică elementele vocabularului sunt clasate în ordine sistematică şi nu alfabetică [19, p. 81].

Acest principiu, amintit de H. Felber, vorbeşte despre legătura strânsă care există între denumire şi clasificare.

Apartenenţa noţiunii la un domeniu garantează monoreferenţialitatea termenului, adică fiecărui concept îi corespunde doar un singur cuvânt într-o limbă concretă.

Tendinţa clasificatoare s-a manifestat în plan lexical şi semantic: clasificarea cuvintelor şi cea a semnificaţiilor (sensurilor). Clasificarea este una dintre preocupările importante ale terminologiei, chiar unul dintre fundamentele ei de bază. Din definiţia terminologiei din *Le Nouveau Petit Robert* prezentate mai sus reiese că terminologia este un studiu sistematic al termenilor, iar A. Rey subliniază că sistemele terminologice, formate din semne cu funcţie denotativă, referenţială şi, cel mai des, clasificatoare, trebuie organizate în baza criteriilor fondatoare ale clasificării obiectelor [20, p. 25].

Denumirile speciilor naturale (animale şi vegetale) sunt exemplele prototipice ale activităţii clasificatoare şi taxinomice.

Ne vom ralia opiniei lui J. Dubois, care defineşte *clasa* ca un ansamblu de unităţi lingvistice, ce au una sau mai multe proprietăţi comune între ele; *categoria* este o clasă a cărei membri figurează în aceleaşi condiţii sintactice şi întreţin între ei raporturi particulare. În acest sens, termenul de *categorie* coincide cu cel de *clasă* [21, p. 78, 86].

În terminologie, clasificarea se efectuează în două direcţii: 1) divizarea în domenii şi sub-domenii şi 2) gruparea termenilor în baza raporturilor în interiorul domeniului deja stabilit. Este vorba de raporturi ierarhice, logice, ontologice şi „asociative”. Stabilirea raporturilor între termeni în interiorul unui sistem nu este posibilă fără descrierea noţiunilor după proprietăţi, trăsături, atribute etc. Termenii clasaţi în ierarhii nu au acelaşi statut în interiorul acestor ierarhii. Ei sunt percepuţi fie ca hiperonim, fie ca hiponim sau ca obiect de bază, care, de altfel, beneficiază de o poziţie privilegiată într-o reţea semantică.

În timpul distribuirii obiectelor unui sistem conceptual în clase sau categorii ne ciocnim cu două probleme majore:

- apartenenţa simultană a unui obiect la mai multe categorii (nu este, spre fericirea noastră, o trăsătură pertinentă pentru toţi termenii);
- mobilitatea unor obiecte între categorii, datorită arbitrarului şi subiectivităţii inerente faţă de descriere.

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

Însă în rețeaua semantico-terminologică trebuie de ținut cont de limitele clasificării şi de ştiut cum de evitat obstacolele sus-menționate pentru a propune un model eficient de clasificare în terminologie.

Dacă e să vorbim despre principiile de clasificare, ne vom întoarce la *Cursul de lingvistică generală* al lui F. de Saussure, care evocă criteriul de asociere mentală a cuvintelor prin constituirea seriilor asociative sau a „constelațiilor de cuvinte". Un cuvânt oarecare poate întotdeauna evoca tot ceea ce este susceptibil să-i fie asociat într-un fel sau altul. Un termen dat este precum centrul unei constelații, punctul unde converg alți termeni coordonați, a căror sumă este nedefinită [22, p. 137-138]. Acest principiu saussurian este aplicabil pentru lumea conceptelor. Într-un domeniu al cunoaşterii, care prezintă un grad înalt de coerență, fiecare concept întreține raporturi cu toate celelalte concepte ale domeniului. Sistemul astfel constituit devine auto-referent [3, p. 30].

Pentru teoria terminologică noțiunea de *domeniu* prezintă fundamentul funcționării sale, pe când practica terminologică caută să reducă noțiunea de *domeniu* la cea de *sub-domeniu* sau chiar *domeniu de aplicare* – două moduri de definire a *micro-domeniilor*, structurarea, coerența şi auto-referința cărora sunt asigurate mai uşor. De exemplu, citățm câteva terminologii a unor micro-domenii din domeniul medical: transfuzia sangvină (1987), acupunctura (1987), medicina sportivă (1987), bacteriologia clinică (1988), parazitologia (1989), radiologia medicală (1989), SIDA (1987, 1988, 1989) [23]. Aceste titluri vorbesc despre decuparea cunoaşterii medicale, care descinde mai ales din tehnică, din experiență şi din pluridisciplinaritate, decât din decuparea taxinomică şi documentară tradițională a ştiințelor medicale: anatomia, psihologia, patologia, chirurgia, farmacologia etc.

Tezaurele şi taxinomiile se consideră două moduri de clasificare aplicate în terminologie. Deoarece tezaurele şi constituirea lor nu face parte din obiectul cercetării noastre, vom prezenta doar pe scurt câteva definiții.

În *Le Nouveau Petit Robert*: 2. DOC., LING. Répertoire alphabétique de termes normalisés pour l'analyse de contenu et le classement des documents d'information [8, p. 2249].

Grand dictionnaire de la linguistique & Sciences du langage defineşte noțiunea după cum urmează: Le nom de thésaurus est donné à des dictionnaires visant à l'exhaustivité du lexique de la langue (syn. trésor) ou à des lexiques philologiques ou archéologiques. En terminologie et en documentation, le terme est utilisé pour désigner une liste de termes utilisés dans une classification [13, p. 483].

În *Le Grand dictionnaire terminologique* citim: Vocabulaire contrôlé et dynamique de termes ayant entre eux des relations sémantiques et génériques, et qui s'applique à un domaine particulier de la connaissance. Note: Si, du point de vue de sa structure, un thésaurus est un langage documentaire, du point de vue de sa fonction, c'est un instrument de contrôle destiné à éliminer les ambiguïtés du langage naturel, et qui exploite une liste exclusive de termes à utiliser obligatoirement pour la caractérisation du contenu des documents à analyser, à enregistrer, à indexer et à classifier [24].

Dicționarul *Le Trésor de la langue française* ne dă următoarea definiție:

A. *LING*. Lexique de philologie ou d'archéologie; dictionnaire renfermant le vocabulaire aussi complet que possible d'une langue ancienne. Synon. *trésor*. *Thésaurus de la langue latine*. (…).

B. *DOCUMENTOL*. «Langage documentaire fondé sur une structuration hiérarchisée d'un ou plusieurs domaines de la connaissance et dans lequel les notions sont représentées par des termes d'une ou plusieurs langues naturelles et les relations entre notions par des signes conventionnels» (*Documentation* 1985). *Thésaurus*

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

de linguistique, *de médecine*; *thésaurus documentaire en sociologie*; *thésaurus de l'armement*. *Au moment de l'indexation des documents*, *les mots-clés sont choisis d'après un thésaurus hiérarchisé* (…) *qui fait l'objet de refontes successives* [25].

DEX-ul nu defineşte noţiunea de tezaur din punct de vedere lexico-/terminografic.

Din definiţiile de mai sus concluzionăm că aceşti „termeni normalizaţi" au între ei „raporturi semantice şi generice" posibile doar în interiorul clasificărilor şi structurilor ierarhizate. Noţiunea de tezaur se aplică domeniilor de cunoştinţe specifice şi permite „de a transpune într-un limbaj mai strict (limbaj documentar, limbaj informaţional) limbajul folosit în documente de cei care-l utilizează sau cei care-l indexează" [26, p. 71]. Cu alte cuvinte, putem spune că tezaurul este un instrument pragmatic, adaptat la cercetarea documentară.

În baza faptului că primele taxinomii aparţin totuşi specialiştilor din diferite ştiinţe şi domenii de activitate şi nu lingviştilor, vom concluziona că terminologia cu metodele sale de clasificare taxinomică nu este o ramură a lingvisticii, dar considerăm că trebuie să beneficieze de statutul unei ştiinţe autonome, chiar dacă unele procedee sau metode terminologice au fost împrumutate de la alte ştiinţe, ceea ce este firesc, dat fiind faptul că terminologia ia naştere din practică şi doar mai târziu apar primele fundamente teoretice.

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. D. Pajaud, *Taxinomie et taxilogie*, *Oppositions et congruences des concepts en ontologie*, Gaston Lachurié ed, Paris, 1990.

2. D. Pajaud, *Nomenclature et taxinomie*, *Pratiques de la dénomination et usage des concepts en ontologie*, *Oppositions et congruences des concepts en ontologie*, Gaston Lachurié ed, Paris, 1989.

3. G. Otman, *Les représentations sémantiques en terminologie*, Masson, Paris, 1996.

4. J.-P. Benzécri et al., *L'analyse des données*, *la taxinomie*, Dunod, Paris, 1973.

5. C. von. Linné, *Systema Naturae*, Stockholm, 1758.

6. J. Huxley, *The New Systematics*, London, 1940.

7. G. Simpson, *The New New Systematics*, New York, 1953.

8. *Le Nouveau Petit Robert*, Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Paris, 1997.

9. *Le Petit Larousse*, Dictionnaire encyclopédique, Paris, 1995.

10. *Trésor de la langue française*, Dictionnaire de la langue du XIX et XX s. (1789-1960), Tome 15, Gallimard, Paris, 1992.

11. *Dicţionar explicativ al limbii române*, ediţia a II, Univers enciclopedic, Bucureşti, 1998.

12. O. Ducrot, J.-M. Schaeffer, *Noul Dicţionar enciclopedic al ştiinţelor limbajului*, Editura Babel, Bucureşti, 1996.

13. *Grand dictionnaire de la Linguistique & Sciences du langage*, Larousse, Paris, 2007.

14. D. Gouadec, *Terminologie*, *«Constitution des données»*, AFNOR, Paris, 1990.

15. J. Maniez, *Les langages documentaires at classificatoires*: *conception*, *construction et utilisation dans les systèmes documentaires*, Les Editions de l'Organisation, Paris, 1987.

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)

16. C. Clément, *Leibniz*. *Encyclopédia Universalis*, corpus 13, London, 1990.
17. P. Otlet, *Traité de documentation*: *le livre sur le livre*, *théorie et pratique*, Editions Mundanéum, Bruxelles, 1934.
18. J.-P. Haton, *Le raisonnement en intelligence artificielle*, InterEditions, Paris, 1991.
19. H. Felber, *Manuel de terminologie*, UNESCO, Infoterm, Paris, 1987.
20. A. Rey, *La terminologie*: *noms et notions*, PUF, Paris, 1992.
21. J. Dubois et al., *Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage*, Larousse, Paris, 1997.
22. F. de. Saussure, *Curs de lingvistică generală*, Polirom, Iaşi, 1998.
23. *Inventaire des travaux terminologiques récents publiés et à diffusion restrainte*, Office de la langue francaise, Québec, 1990.
24. *Le Grand dictionnaire terminologique*. Disponible sur: www.oglf.gouv.qc.ca.
25. *Trésor de la langue française*, Dictionnaire de la langue du XIX et XX ss. (1789-1960). Disponible sur: http://atilf.atilf.fr.
26. J. Chaumier, *Le traitement linguistique de l'information*, Entreprise moderne d'Edition, Paris, 1988.

BDD-A26016 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:57:26 UTC)